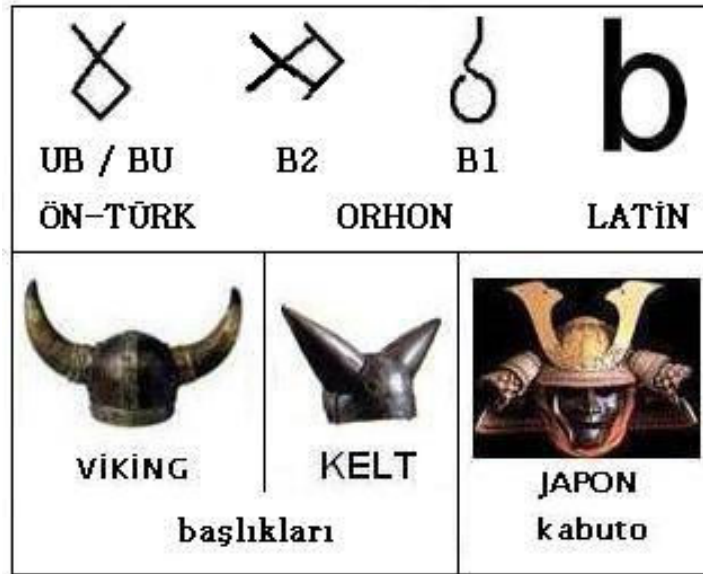

Konu: **Kadim Diller ve Yazılar**
Yazı: **29**

B Harfinin Gelişimi

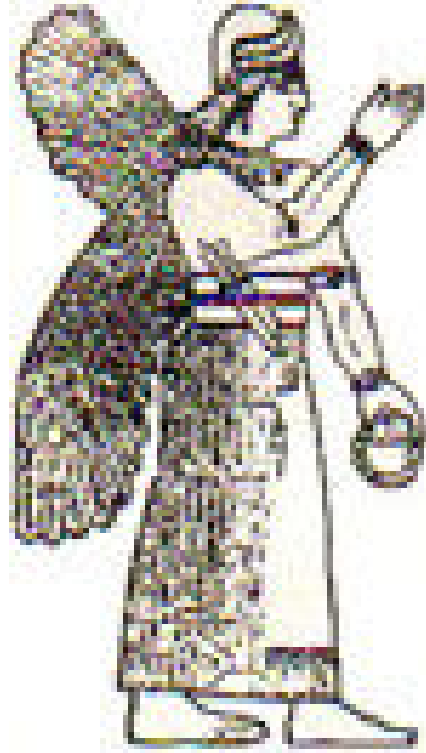

B harfinin kökeni Ön-Türk UB / BU olarak okunan damgaya kadar uzanır. Resimde üstte Orhon abecesinde kullanılmış olan iki değişik B harfini görüyoruz. Solda görülen işaret BU veya UB damgası ortada B2 olarak belirtilen ince sesli B hecesi (Be, bi, bö ,bü) ve onun sağındaki kalın seslilerle okunan B1 hecesi (ba, bo, bu, bı) görülüyor. En sağda görülen ve günümüzde kullanılan Latin abecesine ait küçük "b" harfinin B1 ile benzeşimi çarpıcıdır. UB/BU damgasının boynuzlu bir başa benzerliği tesadüf değildir. Kadim Asya insanı boynuzlu hayvanlardaki güce hayrandı. Dağlarda kayadan kayaya sıçrayan dağ keçisine olan hayranlığını taşlara ve kayalara kazıyarak ifade etmiştir. (Bkz. 6 sayılı **Kaya Resimleri** başlıklı yazım).

Türkçe BU hecesi "**buhar**", "**bulut**" ve "**buğu**" sözcüklerinde bulunuyor. Hepsinde **uçarak yükselmek ve göğe ulaşmak** kavramı var. B sesi ile başlayan sözcüklerin birçoğu birçok dilde boynuzlu hayvanların adı olmuştur.

Kırgız Türkçesinde "buka" boğa demek olduğu gibi, "bukaçar" genç boğa, tosun demek oluyor. Fransızca "bouc" (okunuşu buk) koç demek olup, "bovin" de büyükbaş hayvanlara denir. Ayrıca dağ keçisine de "bouquetin" (buköten) denmektedir. Almanca dağ keçisine "buk" denirdi, zamanla bu sözcük kullanımdan kalkmıştır. İngilizce "bull" ve "buffalo" (Amerika boğası) sözlerinde de "bu" sesini buluyoruz. Türkçe "boğa" ve "buzacağı" sözleri de aynı kök sözcükten türemişlerdir. Üstteki resimde solda Viking ve ortada Kelt başlıklarını görüyoruz. Bu başlıkların anlatmak istediği "Bu başlığı giyen kişi boğa gibi güçlüdür" mesajıdır. Aynı mesajı sağdaki Kabuto denen Japon başlığı da aktarıyor.

Boynuz simgesini Sümerlerde de buluyoruz. Sümer inancında en önemli tanrılardan biri olan **Anu** sol-alttaki resimde görüyoruz. Başlığının üzerinde iki adet boynuz açık seçik görülüyor. Anu aynı zamanda **Utu**'nın babasıdır ve tüm evrenin ve gökteki tüm yıldızların tanrısıdır. Anu'nun askerlere verilen isim **Anunaki** idi. Bu sözü Türkçe olarak şu şekilde açıklamak mümkün olabilir : **Anunaki = Anu'nunki** yani "Anu'ya ait olan". Bu anlam yakınlığı Sümer dilinin Ön-Türkçe ile yakın akraba olduğuna işaret ediyor. Kanatlı ve boynuzlu Utu'yu sağ tarafta görüyoruz. Kanatlı olmak da manevi uçuş yeteneğini simgeliyor

National Geographic dergisinde Natalya Polomsak tarafından (Ekim 1994, sayfa 80) yayınlanmış olan bir makalede Kazakistanın Çin ve Rusya hududunda (**Ukok** adlı tepede) açılmış olan bir kurgandan söz edilmektedir. Kurganı kazmaya başladıklarında önce 6 adet at cesedi buldular. Altında ise bir tahta oda içinde kürklere sarılı ve buzlar içinde gayet iyi durumda korunmuş giyimli ve süslü bir kadın ile karşılaştılar. Kolundaki dövme alttaki resimde görülüyor. Bu kişinin bir yönetici kadın olduğu ve o dönemde toplumların şaman kadınlar tarafından

yönetildiği sonucuna varıyoruz. Zira boynuzlu hayvanlar Asya halkı için en eski dönemlerden beri gücün ve yöneticiliğin simgesi olmuştur. Kadının kolundaki geyik dövmesi kadınlara boğadaki güç yerine geyiğin zarafeti yakıştırıldığı içindir. Geyiğin arka ayaklarının yukarı doğru dönük oluşu göğe doğru yükselebilen şaman kişiyi simgeliyor.

Dövme görüntüsü ve çizimi